

XII. VÝSTAVA
MUSEA HLAV. MĚSTA PRAHY, SPOLU
S ARCHIVEM PRAŽSKÉHO HRADU:

SBÍRKY RUDOLFA II.
POKUS O JICH IDENTIFIKACI.

BŘEZEN – KVĚTEN 1937.

ÚVODNÍ STUDII NAPSAL Phdr. J. MORÁVEK.

178/37
P

NÁKLADEM KURATORIA MUSEA HLAV. MĚSTA PRAHY.
VYDÁNO S POMOCÍ MĚSTSKÉ SPOŘITELNY PRAŽSKÉ.
TISKEM PRAŽSKÉ MĚSTSKÉ TISKÁRNY.

Dr. JAN MORÁVEK:

SBÍRKY RUDOLFA II. A JEJICH OSUDY.

Doba na přelomu století 16. a 17. měla dvojí ráz v dějinách českých i našeho hlavního města, jež bylo tehdy opět po delší době trvalým sídlem osoby a dvora krále českého a císaře římského. Na jedné straně přiostřovaly se stále vnitřní náboženské a politické zápasy, provázené vážnou situací mezinárodní, jež zdály se předvídati blížící se pozdější katastrofální události, na druhé byl tu poměrný hospodářský blahobyt určitých vrstev a rozkvět všelikých umění, jež dály podnět k pozdější nadsázce o „zlatém věku“. A v této době, nad jiné kritické, měl v rukách otěže vládní moci Rudolf II., panovník velmi slabý, který rozmrzen ustavičnými politickými třenicemi dával přednost svým libuštskám před vládními povinnostmi. Byl jako člověk od přírody dobrý a laskavý, avšak zároveň melancholik slabých nervů, jehož duševně chorobný stav se časem horšil a jsa příčinou stihomamu i občasných záchvatů zuřivosti, odváděl jej čím dále tím více od styků s veřejností do ticha uměleckých sbírek, do pracoven jeho hvězdářů a laboratoří alchymistů. Jako podporovatel umění výtvarného, hudby i vědeckého badání a zejména jako sběratel byl však osobností nad jiné současníky vynikající, třebaže jen zcela v duchu své doby, která vedle umělecky hodnotných věcí dovedla sbírat zejména i věci exotické nebo kuriosní brak a vedle počátků nového exaktního badání věnovala se i různému pověrcivému šarlatánství. V Rudolfově lásce k umění a k sběratelství bylo však vedle dobového zájmu a povahových sklonů i kus rodinné tradice.

Habsburská rodinná klenotnice obohatila se, jak známo, již v 15. století různými drahocennými věcmi, zbraněmi a zejména skvělými iluminovanými rukopisy, jež byly kdysi v Praze majetkem Lucemburka Václava IV. Se zbytky sbírek císaře Bedřicha III. a Maxmiliána I., jenž část svých klenotů zastavil, přešly do majetku chudé poměrně linie rakouské, která teprve získáním bohatých finančních zdrojů zemí koruny české mohla rozvinout jak rozsáhou uměleckou činnost stavební, tak i soustavnější sběratelství. Ferdinand I., který pěstuje zejména numismatiku, povolává do Vídně Jakuba Stradu a roku 1563 dává soustředěním různých kolekcí základ k vídeňské rodinné pokladnici. Mezitím syn jeho Ferdinand Tyrolský, český místokrál, umisťuje v nově zbudovaném křídle Pražského hradu při Bílé věži svoje vlastní sbírky zbraní, vzácných knih a mincí, jež se staly po jeho odchodu z Prahy (1567) základem jeho proslulé

sbírky ambrasské. Maximilian II. dává, pokud jde o uložení zděděných rodinných klenotů a starožitnosti, přednost hradu vídeňskému. Roku 1566 dostává se Jakubovi Stradovi titulu dvorského antikváře, t. j. správce těchto sbírek, a dvorní status vykazuje již početnější řadu stálých dvorních umělců. Několik let po slavném pohřbení Maximiliána v hrobce českých králů u sv. Vítá stává se však Pražský hrad trvalým sídlem českého krále a římského císaře Rudolfa II. (1583), který jen několikrát se vzdálil odtud za hranice a v pozdějším věku zůstával zde nadobro, uzavřen světu a osamocen ve svém chorobném podivínství. Dvůr jeho čítal hned od počátku daleko větší počet stálých umělců nežli dvory předchůdců jeho. Hned v prvním dochovaném dvorním seznamu z roku 1576 vyskytuje se známá jména malíře Giuseppe Arcimboldo a medailéra Antonia Abondi. Ve statusu pražském z roku 1600 je zastoupen vyrobitel matematických a astronomických nástrojů a přístrojů Erasmus Habermehl, tři zlatníci, z nichž jeden je Hans Vermayen, dvorní rytec Jiljí Sadeler, známý autor prospektu Vladislavského sálu a panoramu Prahy podle kresby van den Boschovy, malíři manýristé Bartoloměj Spranger z Antverp, Dětřich Raffensteiner, Švýcar Josef Heinz, Hans v. Aachen, Peter Stevens a v řadě jiných i vynikající řezači a brusíci drahých kamenů Octavio a Ambrosio Miseronové, Mathias Kraetsch a Kašpar Lehmann. Ve službách Rudolfových jsou však, jak víme odjinud, také krajinář Roelant Savery z Courtrei, miniaturisté Jiří a Jakub Hoefnagelové, malíři Jan a Pavel Vredemanové de Vries, Matyáš Gundelach, Jeremiáš Günther, Daniel Fröschl, Jan Rottenhammer a Krištof Schwarz, ze sochařů Adrien de Vries, Hans de Monte a zlatotepců Pavel de Vianen. Všichni tito Vlaši, Nizozemci a Němci mají společné kořeny ve vlašské renesanci, jsou zcela oddáni romanismu a dávají jednotný umělecký ráz době, jež se u nás nazývá rudolfskou. Téměř všichni a celá řada jiných, jako byli různí hodináři, řezbáři, zbrojíři, pozlacovači a tapecíři, vedle nich ovšem i Rudolfovi astronomové, hudební skladatelé a alchymisté, kteří jsou jaksí jen v nepřímé souvislosti se sbírkami jeho, bydleli na Hradě nebo v jeho bezprostřední blízkosti a byli placeni z dvorní pokladny, živené ponejvíce z důchodů českého krále, anebo na rozkaz jeho českou komorou z prostředků a berní zemských, po případě i zápojček u bohaté šlechty a měst, jež zejména počátkem 17. století stávají se téměř pravidlem. Také nákupy uměleckých a jiných předmětů pro rozsáhlou rudolfskou klenotnici a jeho hradčanské sbírky (Schatz- und Kunstkammer) byly hrazeny právě z těchto pramenů, jež byly pro různé koupě i základem panovníkova kreditu u kupců a bankéřů zahraničních.

Nákupy byly však jen jedním prostředkem k rozmnožování Rudolfových sbírek. Především vzal sebou do Prahy z uměleckého pokladu svého otce i děda ony předměty, jež připadly mu podle dědické dohody s ostatními pěti bratry, uzavřené v roce 1578. Do Prahy přišel také dvorní antikvář Jakub Strada, sám dovedný kreslíř mincí, medailí a drobného umění, jež vystřídal později ve funkci správce sbírek syn jeho Octavio Strada. Sbírky rostly však utěšeně i pracemi svrchu uvedených dvorních umělců, jakož i dary panovníků, diplomatických poselstev, šlechty, měst, klášterů a různých korporací z celé říše i ze zahraničí, jež vyhledávaly přízně císařový z důvodů politických nebo hmotných. Hlavním pramenem vzrůstu sbírek a nabývání věcí nejdůležitějších byly ovšem nákupy, na nichž se nikdy nešetřilo. Nesmírné peníze stálo zejména kupování obrazů některých slavných mistrů (Tizian, Raffael, Leon. da Vinci,

Correggio, Paolo Veronese Tintoretto, Breughel st., Albr. Dürer, Lukáš Cranach, Holbein, Lucas v. Leyden), práce zlatnické, montování a broušení drahých kamenů, pro něž zřízeny byly zvláštní dílny v Bubenči a v Branýdse n. L. Na sklonku století vzrostla vášeň Rudolfova ve sbírání polodrahokamů, jaspisů, granátů, achátů a jiných minerálů, jichž se mu hojně dostávalo z českých i dnešních slovenských dolů. Obrazy a díla plastická starých i současných mistrů skupovali pro něho zvláštní agenti a vyslanci za hranicemi, řídíce se pokyny císařovými a návrhy jeho dvorních antikvářů. Hned z počátku vlády Rudolfovy nakupuje pro něho dvorní malíř Arcimboldo různé starožitnosti a exotické přírodniny z majetku augšburských Fuggerů a Welserů, hrabě Ferd. Šlik římské a řecké antikvity, vyslanec hr. Klevenhüller dostává rozkaz k nákupu obrazů Tizianových, Roosových a Parmegianových, hr. z Fürstenberka k získání Ensisheimského oltáře. V letech osmdesátých 16. století skytá zejména Nizozemsko, tisněné všeobecnou nouzí, mnoho příležitostí k nákupům všeho druhu, později zprostředkují nákupy děl nizozemských mistrů zejména jejich umělecké krajané na dvoře Rudolfově. V téže době přejímají Hans v. Aachen a Matyáš Krätsch v Besançonu zakoupenoušírku kardinála Granvelly, obsahující obrazová díla různých mistrů 16. věku, sochy, kameje a jiné předměty aplikovaného umění. Podobně dostává se z Mantovy do pražských sbírek 6 beden uměleckých předmětů z majetku kdysi Seeligerů Veronských a obrazy Dürerovy ze sbírek norimberských Imhoffů. Klenotník David z Bruselu sjednává koupi velikého diamantu s Jesuity v Římě. Velmi četné jsou vedle děl uměleckých nákupy přírodnin, různých exotik a zvláštností, pak zejména i rozličných nástrojů astronomických a matematických. V roce 1609 nápr. kupuje Rudolf od dědicků Tychona de Brahe celou serii jeho přístrojů i rukopisů. Tiskem vydané korespondence z archívů vídeňských i pražských podávají o těchto jednotlivých nákupech pro Rudolfovy sbírky tolik materiálu, že není je možno ani jednotlivě uváděti.

V severním křídle Hradu před Prašným mostem, jehož základem byly rozsáhlé konírny vzniklé za Ferdinanda I., postavil Rudolf pro svoje poklady a sbírky nové rozsáhlé místnosti. Podle návrhů jeho vlašských architektů postaven byl ve velikých rozšířech Španělský sál a na východ od něho o něco menší Nový sál, zvaný „Kunstkammerou“ (dnešní Galerie), do níž byl přístup ze tří klenutých místností (t. zv. „přední kunstkammerou“), ležících v severní polovině spojovacího křídla mezi II. a III. hradním nádvořím, a ze schodiště pod „matematickou věží“, na níž usídlili se (podobně jako u letohrádku královské zahrady) se svými drahocennými přístroji císařovi astronomové. Alchymisté jeho měli svou laboratoř v přístavku k hlavní „kunstkammerou“ na straně východní. Kromě toho sloužily umístění sbírek ještě dvě jižní chodby podél španělského sálu, chodba a schodiště vedoucí mezi oběma sály do zahrad a menší dvě přilehlé komnaty na západní straně většího sálu. Obrazy rudolfské sbírky rozvěšeny, po případě uloženy byly hlavně ve Španělském sále a v chodbách i komnatách k němu přilehlých. Ostatní části sbírek ukládány byly v zásuvkách skříní, renesančních sekretářů, v truhlicích, na skříních, stolech i tabulích, po případě samostatně (větší plastiky, globy a pod.) v přední i hlavní „kunstkammerou“. Číslovaných velkých skříní bylo tu 37, kromě nich ovšem ještě řada jiných nečíslovaných. Také v bytě panovníkově, umístěném v 2. patře jižního křídla v novém tehdy císařově paláci, obráceném k městu, byly rozvěšeny zajisté některé obrazy a postaveny umě-

lecké předměty, těšící se jeho zvláštní, snad strídavé oblibě. Byla jimi okrášlena jak radní síň (Ratstube), tak i pracovna jeho (Schreibstube), ložnice i tři t. zv. „letní pokoje“ (Sommerzimmern), na jejichž vstupní stěnu vymaloval Pavel Vredeman de Vries architektonickou perspektivu a na strop mytologické alegorie. K témuž obytným místnostem přiléhala na severní straně i část sbírek zbraní v hradební Bílé věži.

Pokladnici a stále rostoucí sbírkám Rudolfovým nedostalo se potřebné péče a řádné správy již po smrti Jakuba Strady (1588) a zejména v době dvorské nadvlády pověstných císařových komorníků, z nich jmenovitě Filip Lang byl přímo procesuálně obviněn (1608) ze zcizení velkého počtu drahocenných obrazů a předmětů a z jich zašantročení do ciziny. To jest asi hlavní příčinou, proč ani z celé doby ani ze sklonku života Rudolfova, kdy umírá (1612) bez testamentu, není stopy po nějakém inventárním seznamu jeho sbírek. Teprve po smrti jeho nářídil, jak vypravuje Pavel Skála ze Zhoře, nástupce Matyáš zvláštní komisi, vedené komorníkem nebožtíka císaře Desideriem Pruskovským, aby všechny Rudolfovy poklady zinventovala. Bylo prý toho na 24 centů zlatých dukátů, stříbra k 60 centům vedle množství stříbrného nádobí, drahého kamení, perel a jiných vzácných věcí v celkové odhadní ceně 17 milionů zlatých. Inventář ten, o němž nelze s určitostí říci, bral-li též zřetel na sbírku obrazů a soch, se bohužel nedochoval. Stal se však patrně podkladem majetkové dohody uzavřené mezi bratry Rudolfovými, kdy císař Matyáš dosáhl, že poklad i sbírky ve své hlavní podstatě zůstanou v jeho rukou, a uvolil se jednak uhraditi veškeré nemalé dluhy zemřelého panovníka i pense a platy jeho dvořanů, jednak uspokojiti přiměřeně bratry Maximiliána a Albrechta. Přesídliv do Vídně, odvezl s sebou nejen císařskou korunu spolu s jinými klenoty říšskými, jež dal kdysi Rudolf zhotoviti, nýbrž i velkou část obrazárny a cenných uměleckých předmětů, jak o tom bude níže ještě více pověděno. Některé známé nám již umělce Rudolfovy převzal Matyáš do svých služeb. Dvorní seznam v roku 1615 uvádí mimo jiné malíře Jana v. Aachen a Jérónima Günthera, krajináře R. Saveryho, hodináře Jobsta Burgi, sochaře Adriena de Vries a Jana B. Quadri, medailéra Alexandra Abondi a rytce Jiljí Sadeler. Mezi císařskými dluhy je i řada nedoplatků některým z těchto umělců, dodavatelům zlatých předmětů i tapiserií, dědicům Sprangerovým, Tychona de Brahe a j., jichž proplácení z prostředků české komory a spory o ně vlekly se mnohdy neuvěřitelně dlouho. Ještě císař Leopold I. na př. musil na sklonku 17. století upokojovat nároky dědiců Octavia Miserona, císařova brusíče drahých kamenů.

Matyáš sám nebyl sběratelem, ale měl v oblibě práce zlatnické, z křišťálů i drahokamů, jež si dával pro Vídeň dělati v Praze. Rudolfovy sbírky, pokud nebyla z nich určitá část odvezena po smrti jeho do Vídně, zůstaly v Praze. Nejvíce utrpěla obrazárna, avšak dosti předmětů odebráno bylo i ostatním sbírkám, soudíme-li podle t. zv. akt wolfenbüttelských a inventářů z úmrtního roku Matyášova (1619). Velká část obrazů v nich zařízených pochází ze sbírek rudolfských, vedle toho však i mnoho předmětů z kamene, dřeva i hlíny, bronzu i stříbra, jakož i knih s rytinami, miniaturami a kresbami. Jimi byla nejen obohacena vídeňská „Schatzkammer“, nýbrž dán vlastní základ k císařské vídeňské obrazárni.

Za českého odboje i během války třicetileté trpely rudolfské sbírky jak od stran domácích, tak od nepřátel. Hned v roce 1619 hrozila jim značná pohroma, když

v srpnovém zasedání sněmu povstal direktor Václav z Roupova a navrhl, aby bylo na udržování stavovského vojska ještě před příchodem zvoleného krále Bedřicha Falckého zabráno a zpeněženo všechno zlato a stříbro jakož i nestoudné namnoze obrazy a sochy hradčanské klenotnice. Sněm zvolil komisi, která počátkem září t. r. se dala s pomocí odborníků do práce. Jejím výsledkem byl teprve nedávno šťastnou náhodou objevený, až dosud za ztracený pokládaný inventář, skončený ještě před příchodem nového krále do konce října a obsahující materiální i lokační popis a z velké časti i ocenění býv. rudolfské „kunstkomory“ v českých kopáčích. Bohužel dochovala se nám jen ona část inventáře, jež se zabývá plastikou, drobným uměním a kuriositami, inventář obrazů, jichž ocenění pořizovali přizvaní malíři, třeba zatím považovati za ztracený. Z tohoto stavovského a dnes nejstaršího inventáře můžeme si konečně učiniti podrobnou představu o největší části sbírek Rudolfových. Popsány jsou tu všechny drahocenné sekretáře, zlaté i stříbrné předměty, handštány, žezla, rajčí péra, kovové plastiky, krucifixy i růžence, prsteny, řetězy i medailony, hodiny, přístroje astronomické a geometrické, globy, poháry, řezané i surové drahokamy a polodrahokamy, stříbrné nebo do stříbra vsazené nádobí, mědirytiny, malby na skle i kameni, mosaiky, zrcadla, nábytek, jídelní příbory, lovecké trofeje a náčiní, magnety, vyšívky, předměty z mořských mušlí, hrací stroje, předměty ze slonoviny, mramory, porculán, majolika, sklo a kamenina, sádrové plastiky, přírodní zvláštnosti a kuriosity, národnopisná exotika orientální i americká (indianische Sachen) a zejména nejrozmanitější kusy zbraní a postrojů domácích i cizích (tureckých, perských a pod.). Z autorů některých inventarisovalých děl uveden je výslově klenotník Pavel de Vianen, Kosmas a Jan Castrucciové (autoři krajin vykládaných jaspisem), norimberský zlatník Hans Petzold, a jako autoři některých mědirytin Albrecht Dürer, Jiljí Sadeler, nizozemský Cornelius Curt, Jihoslovak Martin Rota Kolonič, Lukáš v. Leyden a Augustine d' Antoine. Ze všech popsaných předmětů nejvýše oceněny jsou dva stoly (po 100.000 kopáčů), jeden z uměle řezaných jaspisů a chalcedonů, zdobený zlatem, perlami a drahokamy, druhý kulatý stůl vykládaný českými jaspisy, achaty i granáty do zlata a stříbra vsazenými, spočívající na kovovém figurálním podstavci, jež byl dílem Adriena de Vries. Stejně vysoko je oceněna i známá stříbrná stolní fontána, dílo norimberského Václava Jamnitzera a dar Karla z Lichtenštejna císaři Rudolfovi za propůjčení titulu knížecího. Součtem všeho, co je v inventáři oceněno, a globálním zhodnocením toho, co komisaři zvlášť neoceňovali a čeho je v inventáři valná většina, možno vypočtené právě skupiny rudolfských sbírek zhodnotiti v dnešní méně častou téměř půl miliardy a přiblížiti se celé miliardě našich korun, připočteme-li k tomu cenu Rudolfovy obrazárny, o níž nám podrobně zprávy podává málo jen mladší a již ode dávna známý a publikovaný inventář hradčanských sbírek z 6. prosince roku 1621.

Inventář ten byl pořízen tehdejšími správci sbírek, Janem Karlem Königem a Octaviem Miseronim, na rozkaz bělohorského vítěze Ferdinanda II. a místodržitele Karla z Lichtenštejna. Popisuje podrobně obsah všech místností a jednotlivých skříní, jak za sebou následují, a uvádí 1428 čísel, jež však ve skutečnosti třeba tisícero-násobně zvýšiti, poněvadž není popsán každý jednotlivý kus, nýbrž jednotlivé druhy shrnutý, jsou většinou v označení početně značně neurčité. Platí to do jisté míry i o obrazech a plastikách, jichž jsou pod jedním inventárním číslem často celé skupiny. Po bedlivém propočtu těchto skupin a po započtení menších kusů nebo celků, ulože-

ných mimo místnosti obrazárny v „kunstkomoře“, dojdeme k poznání, že sbírky Rudolfovy ještě v roce 1621 čítaly 949 obrazů a na 250 plastik z mramoru, kovu, hlínky (materie), sádry a vosku. A bylo jich zajisté ještě daleko více, nebot svrchu dotčené inventáře vídeňských sbírek císaře Matyáše, o němž je známo, že sám sběratelem nebyl, datované léty 1610—1619, vykazují 384 obrazy a 246 plastik, z nichž nepochybnej velká část pocházela z Prahy, nehledě k četným iluminovaným rukopisům, mědirytinám a k velkému počtu ostatního drobného umění, klenotů, přírodnin a exotik, popsaných ve 29 skupinách umělecké pozůstatnosti Rudolfova následníka. Že bylo v Praze zejména daleko více obrazů některých zvláště významných malířů 16. století (Dürer, Breughel st., Jiří Hoefnagel a j.), než jich uvádí pobělohorský inventář, o tom podává svědectví i kniha o jejich životopisech, sepsaná současným nizozemským malířem Karlem van Mander (Amsterdam 1604), jemuž autentické přátelské informace o jejich vynikajících dílech v Praze podal komorní malíř Bartoloměj Spranger.

Vedle slavných jmen malířských, jež byla již uvedena výše při ličení nákupů pro hradčanské sbírky, a vedle řady originálů i kopií, vyšlých ze štěnce dvorních malířů Rudolfových, obsahovala jeho galerie díla celé řady jiných evropských mistrů většího i menšího významu, jako byl Giulio Romano, Guiseppe d' Arpino, Martin Heemskerk, Pordenone, Bellini, Frans Floris, Pieter Aertsen, de Vossové, J. Goltzius, Ruprecht Heller, J. Patenier, Cornelius v. Harlem, Jiljí Mostaert, Jan de Hems, Perino del Vago, Bassanové, Jer. Günther, Giorgione, Jobst de Momper, Michal Gundelach, v. Valkenborchové, Andrea del Sarto, K. Matsys, Jos. v. Rottenhammer, Martin a Jiří v. Cleef, Ambr. Franck a velká řada jiných, nehledě ani k úctyhodnému počtu anonymů, jež z největší části jsou kopiami všeho druhu, pořízenými dvorními umělci Rudolfovými. Na plastikách, mezi nimiž bylo nejedno vzácné dílo antické (Ilioneus) či vlašské renesance (Giovani de Bologna, Leone Leoni), měli ovšem největší podíl rudolfinští dvorní sochaři Hans de Monte, Adrien de Vries a později J. B. Quadri.

Srovnáním obou pražských inventářů z roku 1619 a 1621, pokud jde o drobné umění, plastiky a kuriosity, dojdeme k zajímavému poznání, že během českého povstání sbírky ty ani mnoho neutrpely, takže totéž možno v celku tvrditi i o obrazech. Za Bedřicha Falckého bylo snad ze „šac- a kunstkomory“ něco vzato, ale po jeho odchodu vidíme, kterak tam zůstala zase část jeho rodinných portrétů. K rozprodeji sbírek, oceněných komisi českých stavů v roce 1619, zcela určitě nedošlo. Jenom něco drahých sedel a zbraní tureckých poslali stavové po panu Thurnovi svým uheršským spojencům, aby je povzbudili k tažení na moravské hranice. Po bitvě bělohorské spojenec císařův Maximilian vévoda Bavorský odvezl sice z Prahy tučnou kořist, jež se však pravděpodobně z velké části skládala z majetku přívřenců „zimního krále“. Císařské sbírky zůstaly ušetřeny před loupením a kusy, jež se z nich dostaly tehdy do Mnichova (jaké na př. oltářík Lukáše Leydenského nebo 4 knihy s obrazy zvěří od Jiřího Hoefnagla), byly patrně císařem vévodovi darovány. Nedoložené zprávy o bavorském řádění v hradčanských sbírkách třeba pokládat za nesprávné, stejně jako zprávy o velikém lupu za vpádu Sasů v roce 1631, kdy sbírky neutrpely zvláště škody, jak jest dnes prokázáno archivními doklady o případu zámeckého inspektora a královského řádce Jana Karla Königa. Ten uprchl s částí svěřených mu pokladů před Sasy do Vídně a po návratu nařčen byl ze zpronevěry, snad Dionysem Miseronim,

jenž byl od r. 1630 jeho adjunktem. Nežli měl čas se ospravedlniti, byl nucen prchat po druhé před blížícími se Švédy do Českých Budějovic, kde 8. května 1634 zemřel. Teprve v dubnu 1635 provedla úřední komise revisi a zjistila, že schází 310 kusů, naproti tomu však našla 517 jiných, jež se nedaly s inventářem z roku 1621 identifikovati a aspoň z části dostaly se do hradčanské kunstkomory po jeho vzniku. Vdova Königova a po její smrti v roce 1644 její druhý manžel, rada české komory Abraham Guntzel, snesli doklady o tom, co přišlo z obrazárny a klenotnice jinam. Předeším bylo na rozkaz císaře Ferdinanda II. prodáno obchodníku s uměleckými předměty Danielu de Briers 56 obrazů (hlavně od Achena, Sprangra, Parmegiana a Gundelacha), jakož i řada kusů uměleckého nádobí za celkovou sumu 4496 říšs. tolarů. V roce 1631 odvezl König do Vídně 3 vzácné renesanční kabinety, 23 knihy s kresbami a malbami (mezi nimi byl Dürer a Jiří Hoefnagl), truhly s miniaturami, pušky ozdobené malbami, kreslené mapy, různé pérokresby, vykládané kamenné krajiny, 8 stříbrných a 3 měděných tabule s rytinami, jakož i 76 nejkrásnějších maleb. Ale již před tím bylo odvezeno do Vídně mnoho uměleckých kusů nebo jinak upotřebeno a rozdáno. Tak byla poslána do Vídně drahocenná fontána Jamnitzerova, missál Hoefnaglův, různé kabinety a hodiny, nádoby z drahokamů, ebenový psací stůl, zlatem a stříbrem zdobený a na francouzský způsob šmelcovaný. Do komnat císaře a císařovny na hradě Pražském dáno 12 velkých gobelinů s krajinami, kusy drahocenných látek a nábytkového zařízení pak do některých kostelů a klášterů, jedna skříň plná knih Jesuitům. Šacmistr König sám byl mezi těmi, jež císař Ferdinand II. obdaroval hojnými a drahocennými předměty a menšími obrazy. Z pražské kunstkomory dostalo se v těch letech různých presentů turecké portě v Cařihradě, pozdějšímu císaři Ferdinandovi III., arcivévodovi Leopoldu Vilémovi, hraběti Michnovi, něco bylo prodáno, jako sametové koberce knížeti Zamojskému, stůl oceněný na 6000 říšs. tolarů obrstleutnantovi Viztumovi a různým osobám jiným. Podivné je ovšem, že Königův nástupce Dionys Miseron neměl ani duplikát inventáře z roku 1621, když v roce 1634 převzal klíče a správu sbírek. Výsledkem dlouholetého úředního jednání o těchto věcech bylo, že na návrh české komory z října 1647 uloženo nejv. komořímu hraběti Buchheimovi, aby pořídil jejich nový řádný inventář a popis, jehož jeden exemplář měl obdržeti císař a druhý pražský řádce.

Jest to nepochybně jeden z inventářů (A), které roku 1851 objevil a publikoval po své badatelské cestě Švédskem moravský historiograf P. Beda Dudík. Druhý stručnější inventář (B) vznikl na počátku září 1648 na rozkaz generála Königsmarka v době, kdy Švédové krátce před uzavřením míru vestfálského zmocnili se Hradčan a Malé Strany a odvezly odtud na vozech do Wismaru a dále po lodích do nově zakládaných sbírek mladistvé královny Kristiny ve Stockholmu a do jiných sbírek švédských většinou bohatého uměleckého obsahu pražské hradní klenotnice spolu s kořistí z jiných paláců malostranských. Byl to vlastně konec slavné Rudolfovy galerie hradčanské, ne však ještě definitivní zánik ostatních částí jeho sbírek. Primitivně sestavený inventář uměleckých sbírek královny Kristiny z roku 1652, dílo poměrně nevzdělaného komorníka Jana Holma (nikoli věcného Francouze Rafaela du Presne, jak dosud bylo v literatuře omylem tvrzeno), naznačuje u jednotlivých čísel pražskou provenienci, ale teprve srovnání inventáře pražské kunstkomory z roku 1621 a 1647 dovoluje aspoň částečně zjistiti, jaké ohromné bohatství bylo z Hradčan odvezeno. Byly to téměř všechny

obrazy a plastiky, jakož i většina drobného umění, jež do té doby byly součástí souboru hradčanského a sdílely nyní dobrodružné osudy sbírek Kristiníných. Mnoho obrazů (zejména nizozemských a německých) a plastik zůstalo i nadále ve Švédsku, kde padly roku 1697 z velké části za oběť požáru královského zámku, nebo jsou dosud v Národním museu stockholmském a na jiných místech. Historik královinných sbírek Olaf Granberg napočetl, že ještě dnes chová se ve Švédsku na 90 obrazů z pražské kořisti. Také drahocenné knihy z císařovy knihovny jsou dodnes majetkem švédským, jak o tom podaly svědecití badatelské cesty Dobrovského, Dudíkovy a Flajšhansovy. Řadu věcí královna Kristina rozdala, velkou část při svém odchodu ze Švédská dala roku 1656 prodati v Antverpách, jsouc až po krk zadlužena. S bohatým zbytkem, v němž bylo přes 70 obrazů, početně gobeliny a klenoty, uchýlila se však do svého paláce v Římě. Když zemřela (1689), čítala její galerie, rozmnožená dalšími nákupy, již zase 295 obrazů a při prodeji vévodovi Orleánskému v roce 1721 jen o něco méně (259). Z nich ovšem jen část pocházela z galerie Rudolfa II., jejíž nejzvácnější kusy můžeme v ní ještě dnes identifikovati podle obrazových katalogů vydaných v Paříži (1727). Sbírka Orleánská byla později počátkem 19. století prodána v dražbách a odtud se rozešly i její rudolfské části do ostatní Evropy. Dnes jsou tedy nejen ve Vídni, Mnichově, Drážďanech, Stockholmu a jiných soukromých sbírkách švédských, nýbrž i v Paříži, Madridě, Římě, Berlíně, Londýně, Cambridgi, Richmondu, Leningradě, New Yorku a na jiných místech.

Po odchodu švédského vojska bylo v hradních sálech a přilehlých komnatách bývalé rudolfské obrazárny a sbírek jako po vyhoření. Úřední komise pověřená českou komorou revisí a pořízením inventáře, předložila dne 30. července 1650 smutnou specifikaci toho, co v šackomoře nalezla, mimo některých rozbitých a špatných věcí, jež prý nestojí téměř za popis. Šacmistr Dionys Miseron, který zřejmě nechtěl ve své funkci být podřízený české komorce, předložil kromě toho přímo císaři další dnes neznámou specifikaci několika obrazů, jež dal malíři k opravě, a některých jiných věcí. Podle úřední specifikace zbyla tu jen Dürerova „Růžencová slavnost“ a 7 jiných obrazů, z ostatních jen spousta prázdných rámu, 72 různých plastik (mezi mramory je i slavný Ilioneus), několik kusů vykládaného nábytku a drobného umění, většinou však exotika a přírodniny s různými kuriositami, jež asi nebyly ve sběratelském programu Švédů. Nutno ovšem počítati i s tím, že specifikace je sestavena velmi povrchně a že tu byly ještě předměty, které sepsal Dion. Miseroni samostatně, takže (jak o tom svědčí i srovnání s pozdějšími inventáři hradních sbírek) počet zachovaných kusů byl asi větší. Nicméně jsou to trosky, na jichž základě vyrostla ještě jedenkráte nová obrazárna a klenotnice hradu Pražského.

Císař Ferdinand III. si oblíbil Prahu a přicházel do ní dosti často. Zejména delší pobyt císařského dvora roku 1652, sjedz kurfiřtů před volbou Ferdinanda IV. na císaře římského a korunovace Leopolda I. (1656) daly Hradu nový lesk a nové zařízení. V tomto období obnoveny byly i umělecké sbírky. Obrazárna a klenotnice staly se opět stálou institucí a byly instalovány v místnostech a chodbách bývalé „kunstkomory“. V letech 1648 a 1649 zakoupili císař Ferdinand III. a arcivévoda Leopold Vilém v Antverpách z dražby dvou velkolepých sbírek, z nichž jedna byla dříve majetkem anglického krále Karla I. a druhá Jiřího vévody Buckinghamského,

celkem 54 obrazy vzácných mistrů, jež se po smrti Leopolda Viléma (1661) octly úplně v majetku císařové a z nichž se 42 se setkáváme v pražských inventářích o něco pozdějších. Ferdinand III. mezikdysi již hradčanské sbírky doplnil nepochybě řadou jiných obrazů ze svého majetku. Roku 1663 opravuje zde Karel Škréta 2 poškozené obrazy, roku 1666 dvorní malíř Jan Hess 56 obrazů a čísluje v „kunstkomore“ všechny obrazy podle císařova vlastního inventáře (Hands-Inventarium), jenž se nám nedochoval. Nejbližší a teprve nedávno objevený inventář je z 3. dubna 1685, kdy po šacmistru Ferdinandovi Eusebiovi Misseronim, jenž zastával tuto funkci od smrti svého otce Dyonisia (1661), a jako vítězný konkurent syna jeho Jana Octavia instaloval byl za nového, dvorem silně protěžovaného šacmistra, dosavadní dvorní komorník František Leux z Luxensteinu. Inventář tento, zachovaný v konceptu rejstříkového tvaru, čítá 514 číslovaných obrazů, k nimž třeba připočítati ještě 31 nečíslovaných, skoro vesměs habsburských a jiných panovnických portrétů (Velasquez, Frant. Leux st.), jež byly do Prahy zaslány v září 1674, a větší počet velmi stručně popsaných předmětů jiných. Setkáváme se tu opětne s nejzvětššími jmény malířů 16. a počátku 17. století, kteří se vyskytovali již i na dvoře a v galerii Rudolfově (bá o některých kusech dá se při bližším srovnání dokonče tvrditi, že v ní i byly), k nimž ovšem za Ferdinanda III. přibylo i mnoho dalších a pozdějších (Teniers, Rubens, van Dyck, Quido Reni, Fetti, Rembrandt a j.). Ve 22 skříních t. zv. klenotnice (Schatzkammer) najdeme zbytky rudolfské sbírky plastiky, uměleckých drobností a přírodnin. Shodný s tímto inventářem jest další od dřívějška známý a tiskem vydaný inventář z 8. dubna 1718, sestavený za tehdejšího šacmistra Václava ze Streitberku. Má jen o několik obrazů více (553) a popisuje daleko podrobněji ostatní předměty sbírek. Hned potom, po prvé v letech 1721 a 1723, začíná se postupný pohyb obrazů mezi hradem pražským a vídeňským. V l. 1721 a 1723 odvezeno jich 46, vesměs díla velmi významná, za něž náhradou z Vídni zasílá se 44 jiných (1732). Nejdokonalejší inventář, jakého se pražským sbírkám dostalo a jenž byl sestaven ještě za šacmistra V. ze Streitberku, jest onen známý z 5. října 1737, v němž jsou vedle čísla, autora, původu a lokace udány i rozměry, údaje o rámech, formě i látce, na níž je malováno. Popisuje 576 obrazů a ostatní předměty, uložené ve zcela nových skříních nebo samostatně (sochy, nábytek) pod 505 pořadovými čísly. V následující době v souvislosti s událostmi válečnými, administrativními reformami a s rozsáhlou tereziańskou přestavbou Hradu upadl naprostý zájem o uměleckou sbírku v něm shromážděnou. Hned v letech 1743 a 1749 prodány byly 73 obrazy saskému králi, jež jsou dnes ozdobou uměleckých sbírek drážďanských. Úřad šacmistra byl odstraněn a péče o umělecké zařízení Hradu přenesena nejprve na hradního klíčníka, později na zámeckou inspekci (1777). Z roku 1763 máme inventář věci vyrazených z býv. klenotnice, mezi nimi 240 obrazů a 94 plastik. Nové hradní místnosti tereziańské zařizují se ze zbytku nebo obrazy bud' zvlášť pro ně malovanými či dovezenými z Vídni. Zachované inventáře hradních mobilií dovolují nám postupně sledovati vystup i ubytke jejich podle toho, jaká péče byla věnována vídeňským dvorem pražskému Hradu nebo uměleckým sbírkám vídeňským na konci 18. a během 19. století. Jestliže od roku 1781 do 1860 udržuje se počet obrazů hradních na celkové výši asi půl šesta sta obrazů, dává ubytke v druhé polovině 19. století spolu s některými přírušky (jdoucími až do roku 1906) výslednici 324 obrazů, jež zůstaly na Hradě v den

státního převratu a z nichž 25 nejvýznačnějších jest vystaveno v Obrazárni vlasteneckých přátel umění, nedávno převzaté československým státem. Z uvedeného bohatství Rudolfova není však mezi nimi již žádný obraz. Posledních několik kusů toho druhu (3 Cranachové a 1 Savery) byly poslány do Vídne v letech sedmdesátých a devadesátých minulého století. Asi 14 jich pak padlo za oběť již v roce 1782 podivné a nesetrné dražbě josefinské.

Dražba byla nařízena dekretem z 21. září 1781 a týkala se jednak zbytků vyřazených z klenotnice, jednak předmětů složených ve skladisti a ve staré zbrojnici. Podle inventáře z roku 1768 sestaven byl velmi nedbale dražební seznam, v němž vyskytuje se přes 60 obrazů, přes 70 plastik, různé mobilie a věci ze dřeva a z kosti, mnoho přírodnin a rozmanitých přístrojů. Takto zhotovený inventář předložen byl nejprve profesoru přírodních věd Dr. med. J. Zauchnerovi a profesoru mechaniky Frant. Hergetovi, aby v něm označili, co by se jim hodilo pro jejich sbírky učebních pomůcek. Oba profesoři zaškrtali určitými značkami téměř všechno a je to pohled namnoze bizarní, co jimi mělo sloužit za pomůcku k vyučování přírodopisu nebo hydraulice. Exemplář dražebního protokolu, zachovaný ve spisech zámecké inspekce, nám však prozrazuje, že jen částečně bylo vyhověno jejich přání. Dražba konala se na Hradě dne 13. a 14. května 1782 a vynesla celkem 577 zl. 35 kr. Mezi těmi, kdo dražili a dostali do svých rukou za ceny nepatrné zvýšené zbytky slavných sbírek hradčanských, byli i někteří členové gubernia a komorní účtárny, pak sám zámecký inspektor J. Rudolph, profesori Herget a Ehemant, židé Jacob a Laudon. Věci, jež nebyly vydraženy, získal patrně za hromadnou částku baron Kotz z Dobrše. Ceny dosažené dražbou u jednotlivých předmětů mají ráz čistě nahodilý, nebylo zřejmě odborných zájemců, nýbrž spíše jen laikové a lidé spekulující na dobré zpeněžení věcí, jichž daleko vyšší ceny byli si přece jen dobře vědomi. Podle zachovaného dražebního inventáře není jisté, kdo koupil řadu předmětů označených sice dosaženou cenou, nikoli však jménem účastníka. Zde snad jedině možno připustiti účast rytíře Bienenberka a zejména Jana šl. Schönfelda, známého knihtiskaře a sběratele, jak o tom ve svých článcích o rudolfských sbírkách vypráví J. Svátek, jehož líčení je ovšem plno neslyšchaných chyb a nepravd, jež bude nutno časem podrobit ještě příslušné kritice. Jisté je dnes jediné, že silně poškozená Dürerova „Růžencová Madona“ prodána byla prof. Ehemantovi za 1 zl. 18 kr. a že jiné vzácné kusy, které byly opravdu kdysi ve sbírce Rudolfově, prodány byly za cenu ještě daleko nižší. Tak jeden obraz, označený jako dílo Holbeinovo, za 50 kr., dva Breughelové po 24 a 30 kr., čtyři kopie Tizianových římských cesarů po 25 kr., jeden špatný Bassano za 20 kr. a pod. Slavné torso Ilionea bylo vrázeno do neoceněné skupiny tří plastik, označených jako „Alte zerbrochene Statuen von weissem Marmor ohne Kopf, Hand und Füsse“ a prodaných, neznámo komu, za 30 kr., takže na slavné antické dílo připadla směšná cena 10 kr. Vedlo by příliš daleko zabývat se dalšími podrobnostmi o dražbě, uvedené ukázky jsou, tuším, postačující. Bylo to zkrátka rozptýlení všech dražených předmětů mezi nejrůznější vlastníky, jichž stopy sledovati jest dnes již téměř nemožno, a hlavně žalostný konec všeho, co kdysi dala Pražskému hradu po umělecké stránce tak skvělá doba rudolfská.

*

Museum hlav. města Prahy vzaalo si za úkol předvésti ve své letošní první výstavě za součinnosti Archivu pražského hradu aspoň část skvělých sbírek Rudolfových ve fotografické reprodukci a doprovoditi je souborem rytin, které zachycují význačné umělecké a vědecké osobnosti Rudolfovy doby, jakož i ukázkami originálních inventářů hradčanských sbírek, jak o nich byla celkem již svrchu zmínka. Po poslední výstavě, která chtěla ve světle soudobých dokladů zachytiti tragické ovzduší Wintrova „Mistra Kampana“, jest to pokus o dokumentární interpretaci jiné, světlejší stránky téhož období našich dějin, jež ovšem vlivem okolností svrchu vyličených zůstalo spíše jen významnou kulturní episodou odehrávající se v oblasti Pražského hradu, episodou, která mohla se rozvinouti v netušený rozvoj uměleckého života hlavního města, nebýt právě katastrofálních důsledků Bílé Hory a všeho, co po ní následovalo.

Výstava opírá se v hlavní své části o soubor reprodukcí, které v rámci vědeckého soupisu uměleckých bohemik v cizině dalo pořídit svým nákladem ministerstvo školství a národní osvěty, pověřivši touto prací historika umění Dr. E. Winklera, sekretáře čs. kulturně historické společnosti ve Vídni, a uložilo je v pražském hradním archivu, jako deposit související úzce s dějinami Hradu. Z tohoto souboru vybrán byl pro výstavu toliko zlomek, o němž možno s jistotou nebo s největší pravděpodobností tvrditi, že byl kdysi skutečně součástí pražských sbírek Rudolfa II., při čemž brán byl někde až úzkostlivý zřetel k údajům svrchu citovaných pramenů a literatury, jakož i k samostatným badatelským výsledkům Winklerovým, jež jsou rovněž uloženy v hradním archivu. U obrazů a soch byl úkol ten poměrně snadnější, naproti tomu o reprodukcích jednotlivých skupin drobného umění nutno rotuji, že vzhledem k příliš povšechným popisům zachovaných inventářů nelze vždy s naprostou jistotou určiti jejich pražskou provenienci. Jsou to však aspoň ukázky toho, co pochází z tvorby doby Rudolfovy a jeho umělců a co skutečně bylo ve velikém často počtu i v jeho sbírkách. Třeba též poznamenati, že celá řada věcí nebyla pojata do souboru výstavního také proto, že byla na závadu nezdárlá jejich reprodukce, i když o vlastním původu nebylo nejmenší pochyby. Připojený katalog výstavní naznačí pak již návštěvníku, jaké mistry a jaká skvostná díla obrazová, plastická i z oboru drobného umění jsou dnes ze sbírek kdysi pražských v různých museích, galeriích i soukromých sbírkách evropských i amerických, a v jakém poměru na nich účastní se tohoto vlastnictví zejména Víděn a Stockholm. Jsou mezi nimi i některá dnes již nezvěstná, jejichž reprodukci však bylo možno opatřiti na podkladě díla, popisujícího a soudobými rytinami zachytivšího proslulou sbírku orléanskou z pařížského Palais Royal dříve, než byla prodána v dražbě.

DOSLOV.

K předmluvě p. vrch. odb. rady Phdra J. Morávka, archiváře Pražského hradu, nutno ještě připojiti několik poznámek. Uspořádání této výstavy bylo umožněno jedině prozírávostí ministerstva školství a národní osvěty, které již před léty sebral fotografie předmětů, tvořících kdysi inventář Pražského hradu, a uložilo je v archivu dnešního presidentského sídla. Když pak museum hlav. města Prahy navrhl uspořádání této výstavy, tu p. t. ministerstvo svolilo k vystavení souboru. Hlavní zásluha o to náleží p. sekč. šéfovi Phdu Z. Wirthovi, jenž návrh musea podporoval vši váhou svého úředního postavení. Výstava sama je dílem hradního archivu, neboť p. dr. Morávek, vydavně podporován vrch. správcem Pražského hradu p. Frant. Horálkem, vybral snímky, mající vztah ke sbírkám Rudolfa II., a kontroloval zprávy o nich. Při nedostatečnosti zápisů, tvrzených rakouské vlády, uložených v replice na Čsl. memorandum pro mírové jednání St. Germainské, byla to nemalá a nesnadná práce, o každém snímku bylo uvažováno, debatováno, zápis a literatura, jeho se týkající, byly zkoumány, až konečně po dlouhých úvahách sestaven soubor exponátů. Zároveň pořizovány poznámky, jichž výsledkem je předmluva katalogu z péra p. Phdra Morávka. Jmenovaným pánum vděčí tedy česká veřejnost za to, že uzří první pokus o ztělesnění pojmu rudolfínských sbírek.

Museum hlav. města Prahy spokojilo se tentokráté úlohou velmi skromnou. Omezilo se na instalaci práce výstavní, dalo k disposici své místnosti, pokusilo se o konkretisaci prostředí, kde sbírky vyrostly, mimo to i o sebrání portrétů osobností, majících vztah ke sbírkám podivinského císaře. Uskutečnění této myšlenky umožnila mu ochota funkcionářů veřejných ústavů a soukromých sběratelů, uvedených ve zvláštním seznamu. Museum hlav. města Prahy děkuje tu všem, kdo mu at jakkoliv ulehčili splnění daného úkolu. Jsou to — mimo již jmenovaných — pánové: Gustav Domín, generál. ředitel Praž. měst. spořitelny; Phdr. Karel Guth, docent Karlovy university a ředitel Nár. musea; Phdr. Karel Herain, ředitel uměl. prům. musea obch. a živn. komory v Praze; Rich. Moravec, továrník a president spol. „Juta“; Phdr. E. Nohejlová, assistentka Národního musea; Phdr. Jar. Papoušek, ředitel archivu ministerstva zahraničí; Phdr. K. Poche, assistent uměl. prům. musea; Phdr. J. Prokeš, profesor Karlovy university a ředitel archivu ministerstva vnitřní; Phdr. Frant. Roubík, vrch. rada archivu ministerstva vnitřní; Phdr. O. Seydl, rada vědeckého ústavu při pražské hvězdárně; Phdr. Gust. Skalský, docent Karlovy university a ředitel Národního musea; Phdr. Růž. Vacková, docent Karlovy university; profesor Al. Žipek, kulturní referent obce pražské. Na konec nutno také vděčně vzpomenouti mecenášství Pražské městské spořitelny, která opětne umožnila vydání výstavního katalogu tím, že věnovala pro tento účel částu 1500 Kč a pomocí archivu ministerstva zahraničí, opatřivši Dudíkem nalezené inventáře rudolfínských sbírek, chované v archivu Wrangelovského fideikomisu. Výstavní plakát navrhl Phdr. Ant. Lišká, assistent musea hlav. města Prahy. Jim všem náleží nelíčený dík! Aný.

PRAMENY A LITERATURA.

Archivy:

Archiv ministerstva vnitra (fond SM, sign. 21/7).

Archiv Pražského hradu (akta stavebního úřadu a zámecké inspekce, sbírka inventářů).

Edice:

Jahrbuch d. kunsthistor. Sammlungen d. ah. Kaiserhauses. II. Theil (Urkunden u. Regesten). Wien. Svazky V., VII., X., XX., XXV., XXVI.

K. Tieftrunk: Pavla Skály ze Zhoře Historie česká 1602—1623 (díl I. a III., 1865, 1867).

Jan Morávek: Nově objevený inventář rudolfínských sbírek na Pražském hradě. (Pam. archeol. Skup. historická. Nové řady rоč. II., III. a IV./V., 1932—1935). Též zvl. otisk.

Literatura:

J. M. Schottky: Prag, wie es war etc. II. 108 n.

B. Dudík: Die Rudolphinische Kunst und Raritätenkammer in Prag (Mitt. d. C. Coom. f. Baudenkmale, XII. 1867).

J. Svátek: Die Rudolfinische Kunstkammer in Prag (v „Culturhistorische Bilder aus Böhmen“, Wien 1879). — Týž. Poslední dnové Rudolfových sbírek v Praze (Obrazy z kult. děj. čes. I. 1891, str. 47 n.).

K. Chytíl: Umění v Praze za Rudolfa II. (1904).

K. B. Mádl: Obrazárna a umělci Rudolfa II. v Praze (Pam. archeol. XXII. 1908).

F. X. Harlas: Rudolf II., milovník umění a sběratel (ve sbírce „Doby, postavy a díla“ sv. 2.).

„Mémoire“ českoslov. vlády o vrácení uměleckých předmětů z Vídni podle mírové smlouvy saint-germainské. K tomu „Réponse de l' Autriche“, jakož i československá „Réplique“ a rakouský „Mémoire en duplique“ (oficiální publikace, tištěné 1921).

J. B. Novák: Rudolf II. a jeho pád (Praha 1935).

Olaf Granberg: Drottning Kristinas tafvelgalleri (Stockholm 1896).

Týž: Kejsér Rudolf II.s Konstkammare och dess svenska öden (Ibid. 1902).

Týž: Svenska konstsamlingarnas historie I. (Ib. 1929), II. (1930).

SEZNAM VÝSTAVOVATELŮ.

Ministerstvo školství a národní osvěty, Praha.

Archiv ministerstva vnitra, Praha.

Archiv Pražského hradu, Praha.

Archiv Wrangelovského fideikomisu, Skokkloster, Švédsko.

Museum Národní, odděl. histor. archaeologie a numismatické, Praha.

Museum státní hvězdárny, Praha.

Museum hlavního města Prahy.

Museum uměl. prům. obchod. a živn. komory, Praha.

Státní obrazárna.

Universita Karlova, seminář klas. archaeologie.

Bělohříbek Jindřich, ředitel Živnostenské banky, v. v., Praha.

Moravec Richard, továrník, president společnosti „Juta“, Praha.

PRŮVODCE VÝSTAVOU.

Rám:

- Č. 1. Mědirytina P. van Sompela dle Petra Soutmana: Rudolf II., posmrtný portrét. Maj. Mus. městské.

Skřín č. I.:

- A. Inventář Rudolfských sbírek z r. 1619, maj. archiv Praž. hradu.
B. Inventář z doby po r. 1637 a před r. 1648; nalezen B. Dudíkem a označen jím písmenou A; maj. Wrangelovský fideikomis ve Skokklosteru, Švédsko.
C. Inventář ze dne 30. 8. až 10. 9. 1648; nalezen B. Dudíkem a označen jím písmenou B; maj. Wrangelovský fideikomis ve Skokklosteru, Švédsko.
D. Odlitek portrét. medaile od Ant. Abondia z r. 1575: Pietro Feraboscho, architekt Ferdinanda I., Maxmiliána II. a Rudolfa II. Maj. Národ. museum.
E. Odlitek portrét. medaile od Ant. Abondia z r. 1580: Jeroným Scotti, alchymista. Maj. Národ. museum.
F. Odlitek portrét. medaile od Ant. Abondia: Ant. Muys, císař. architekt. Maj. Národ. museum.

Skřín č. II.:

- A. Inventář Rudolfských sbírek z r. 1650, maj. archiv. Praž. hradu.
B. Inventář z r. 1685, maj. archiv Praž. hradu.
C. Inventář z r. 1718, maj. archiv Praž. hradu.
D. Inventář z r. 1763, maj. archiv ministerstva vnitra.
E. Inventář z r. 1767, maj. archiv ministerstva vnitra.
F. Inventář zbytků Rudolfských sbírek, pořízený pro dražbu 12. až 15. května r. 1782. Při čís. 84. zapsána Dürerova „Růžencová slavnost“. Maj. archiv Praž. hradu.
G. Ilioneus, Řím. kopie dle řeckého originálu 2. pol. 4. stol. př. Kr.; Mnichov, Glyptothéka. Reprodukce z maj. Karlovy university, seminář pro klas. a českosl. archaeologii.

Rámy:

- Č. 2. Mědirytina Wächterova dle kresby Fil. van den Bossche, 2. vydání t. zv. prospektu Sadelerova, z r. 1618: Praha, celkový pohled. Maj. Mus. městs.
- Č. 3. Lavír. kresba Rol. Saveryho: Čertovka kol r. 1610. Maj. Mus. městské.
- Č. 4. Kopie R. Burdeho dle Petra Stevense: Pohled na úvoz, vedoucí z Malé Strany do hrad. příkopu (zámecké schody). Maj. Stát. obrazárna.
- Č. 5. a 6. Kopie Jos. K. Bourdetta dle kreseb nízozem. anonyma: Pohledy od jihu na hrad Pražský, kol 1600. Maj. Stát. obrazárna.
- Č. 7. Kopie Jos. K. Bourdetta dle nízozem. anonyma: Pražský hrad kol r. 1600, s Prašného mostu k severovýchodu. Maj. Stát. obrazárna.
- Č. 8. Lavír. kresba Rol. Saveryho: Hrad Pražský od severovýchodu, po r. 1600. Maj. Museum městské.
- Č. 9. Mědirytina Jil. Sadelera, asi dle Stevense: Sál Vladislavský r. 1607. Maj. Museum městské.
- Č. 10. Perokresba Rol. Saveryho: Mostecké věže Malostranské kol r. 1600. Maj. p. R. Moravec, továrník.
- Č. 11. Perokresba Jos. K. Bourdetta dle nízozem. anonyma: Císařský mlýn kol r. 1600, (po r. 1606?). Maj. Stát. obrazárna.
- Č. 12. Mědirytina J. Seuredama z r. 1605: Portrét malíře Jana van Aachena, 1552 Kolín n. R. — po 25. 4. 1615 Praha. Maj. uměl. prům. museum.
- Č. 13. Mědirytina Mart. Roty z r. 1574: Portrét medailéra Ant. Abondia, asi 1538 Milán — pravděpodob. 1615 Vídeň. Maj. uměl. prům. museum.
- Č. 14. Mědirytina ostřížená, bez označení: Portrét malíře Giac. Bassana, asi 1510 — pohřben 14. 2. 1592 v Bassanu. Maj. Národ. museum.
- Č. 15. Mědirytina L. Mathama dle P. Morelsena: Portrét malíře Abrahama Bloemaerta, 1564 Dordrecht — 27. 1. 1651 Utrecht. Maj. uměl. prům. mus.
- Č. 16. Mědirytina Hondiusova: Portrét malíře Jeron. Bosche, zemř. 1516 Hertogenbosch. Maj. Národ. museum.
- Č. 17. Anonym. olej na dřevě: Portrét hvězdáře Tychona Brahe, 14. 12. 1546 Knudstrup — 24. 10. 1601 Praha. Maj. Stát. hvězdárna.
- Č. 18. Mědirytina Jil. Sadelera podle B. Sprangera, z r. 1606: Portrét malíře Petra Breughela star., asi 1525 Breughel u Brédy — 5. 9. 1569 Brusel. Maj. uměl. prům. museum.
- Č. 19. Lept J. C. Dietzsche: Portrét malíře Ant. Correggia, kol 1494 Correggio — 5. 3. 1534 tamtéž. Maj. Národ. museum.
- Č. 20. Mědirytina J. M. Berningerotha z r. 1764, dle autoportrétu: Portrét malíře Luk. Cranacha star., 1472 Kronach — 16. 10. 1553 Výmar. Maj. Národ. museum.
- Č. 21. Mědirytina monogramisty J. W.: Portrét malíře Albrechta Dürera, 21. 5. 1471 Norimberk — 6. 4. 1528 Norimberk. Maj. Národ. museum.
- Č. 22. Mědirytina monogramisty I. H. W.: Portrét malíře Frans Florise, 1516 Antverpy — 1. 10. 1570 Antverpy. Maj. Národ. museum.
- Č. 23. Kresba Leop. Schmidta: Portrét malíře Giul. Romana, 1499 Řím — 1. 11. 1546 Mantua. Maj. Národ. museum.

- Č. 24. Mědirytina Jil. Sadelera: Portrét Mudra Kryšt. Guarinonihho, osob. lékaře Rudolfa II., zemř. 1604 Praha. Maj. Mus. městské.
- Č. 25. Litografie Franckova: Portrét malíře Mat. Gundelacha, kol 1566 v Hessensku — 1653 Augšburg. Maj. Mus. městské.
- Č. 26. Mědirytina R. Custodise: Portrét malíře Jos. Heinze star., 11. 6. 1564(?) Basilej — 15. 10. 1609 Praha. Maj. Mus. městské.
- Č. 27. Anonym. mědirytina: Portrét dvor. zlatníka Ludv. Herze. Maj. Mus. městs.
- Č. 28. Ostřížená, neoznačená mědirytina: Portrét malíře Jiřího Hoefnáglá, 1542 Antverpy — 9. 9. 1600 Vídeň. Maj. Mus. městské.
- Č. 29. Neoznačená mědirytina: Portrét malíře Jana Hoffmanna ve věku 57 let, zemř. mezi 14. 10. 1591 až 12. 6. 1592, asi v Praze. Maj. Národ. mus.
- Č. 30. Litografie Franckova: Portrét zlatníka Václ. Jamnitzera, 1508 Vídeň — 19. 12. 1585 Norimberk. Maj. Národ. museum.
- Č. 31. Foto olejového obrazu: Portrét hvězdáře Jana Keplera, 1571 ve Virtembersku, 1630 v Řezně, dle obrazu v maj. kláštera v Kremstmünsteru. Maj. Stát. hvězdárna.
- Č. 32. Mědirytina P. de Jode-ho, dle autoportrétu, vydaná J. Meyssensem: Portrét rytce Jil. Sadelera, 1570 Antverpy — 1629 Praha. Maj. um. prům. mus.
- Č. 33. Mědirytina G. Brunettiho dle G. Savorelliho: Portrétní busta malíře Rafaela Santi, 1483 v Urbinu, 1520 v Římě. Maj. Národ. museum.
- Č. 34. Mědirytina J. Meyssense dle A. Villaertse: Portrét malíře Rol. Saveryho, 1576 nebo 1578 Courtrai — 1639 Utrecht. Maj. Národ. museum.
- Č. 35. Mědirytina Jil. Sadelera: Portrét malíře Bartol. Sprangera, 1546 v Antverpách, 1611 v Praze, a jeho choti Krystýny. Maj. Mus. městské.
- Č. 36. Mědirytina Jil. Sadelera: Portrét antikváře Rudolfa II. Octaviána Strady z Rosperka, 1550 Mantova — kol 1615 asi v Praze. Maj. um. prům. mus.
- Č. 37. Anonym, mědirytina z r. 1587: Portrét malíře Tiziána Vecellia, 1477 v Pieve di Cadore, 1576 v Benátkách. Maj. uměl. prům. mus.
- Č. 38. Rytina, před adressou: Portrét zlatníka Pavla van Vianen z Utrechtu. Maj. uměl. prům. mus.
- Č. 39. Mědirytina Jil. Sadelera dle Jos. Heintze, vydaná C. Collaertem: Portrét malíře Martina de Vos-e, 1531 v Antverpách, 1603 nebo 1604 tamže. Maj. uměl. prům. mus.

OBRAZY ZE SBÍREK RUDOLFA II.

- Č. 40. Aachen Jan van: Portrét císaře Rudolfa II., Vídeň.*)
 - Týž: Bacchus a Céres, Vídeň.
 - Týž: Milostný výjev, Vídeň.
 - Týž: Venuše a Bacchus.

*) Jména měst a ústavů znamenají dneš. držitele. „Vídeň“ rozuměj: „Vídeň, Kunsthistor. Mus., „Štokholm N. M.“ národní museum švédské ve Štokholmu.“

- C. 41. Týž: Allegorie marnivosti (žena se zrcadem), Vídeň.
 Týž: Jupiter a Antiopé, Vídeň.
 Týž: Diana, Eriksburg, sbírka bar. Bonde-a.
- C. 42. Týž: Allegorie na turecké války, Vídeň.
- C. 43. Týž: Allegorie na války v Uhrách, Vídeň.
- C. 44. Aerts Hendrik: Hostina, z r. 1602, Štokholm, původ. ve sbírce Wesbergově.
 Aertsen Petr: Ovocný trh, z r. 1569, Štokholm, sbírka hrab. W. Halhoye.
- C. 45. Aertsen Petr: Kuchyně, z r. 1562, Štokholm, N. M.
 Anguisciola Sofonisba: Autoportrét, Vídeň.
- C. 46. Arcimboldo Guis.: Allegorie vody, Vídeň.
 Týž: Allegorie ohně, z r. 1566, Vídeň.
 Týž: Allegorie léta, z r. 1563, Vídeň.
 Týž: Allegorie zimy, z r. 1563, Vídeň.
- C. 47. Baldung Hans, zv. Grien: Merkur, Štokholm, N. M.
 Balen Hans a J. Brueghel(?): Nymfy v lese, Štokholm, N. M.
- C. 48. Bassano Francesco: Portrét malíře Jak. Bassana, Vídeň.
 Bloemaert Abrah.: Triumf Neptunův, Štokholm, N. M.
- C. 49. Bol Hans: Pád Ikarův, Štokholm, N. M.
 Týž: Obléhání Troje, Štokholm, N. M.
- C. 50. Bordone Paris: Jupiter a Jó, Štokholm, sb. Rosenova.
 Bosch Jeron., dílna, popř. kopie: Pokusení sv. Antonína, Vídeň.
 Týž, dílna: Pokusení sv. Antonína, Vídeň.
- C. 51. Brueghel Jan: Krajina, z r. 1609, Štokholm, N. M.
 Brueghel Petr starší: Zápas masopusta s postem, z r. 1559, Vídeň.
- C. 52. Brueghel Petr starší: Radosti života, z r. 1560, Vídeň.
 Týž: Stavba babylonské věže, z r. 1563, Vídeň.
- C. 53. Brueghel Petr starší: Boj Židů s Filistínskými, z r. 1563(?), Vídeň.
 Týž: Kalvarie, z r. 1564, Vídeň.
- C. 54. Brueghel Petr starší: Obrácení sv. Pavla, z r. 1567, Vídeň.
 Týž: Spící sedláci, z r. 1567, Mnichov, stará pinakothéka.
- C. 55. Brueghel Petr starší: Posvícení, Vídeň.
 Týž: Vraždění nemluvňat, Vídeň.
- C. 56. Bueckelaer Joachým: Trh, v pozadí Ecce homo, Štokholm, N. M.
 Týž: Trh, v pozadí Ecce homo, z r. 1570, Štokholm, N. M.
- C. 57. de Clerck H.(?): Josue poraží Amaleka, Štokholm, N. M.
 Cornelisz van Harlem C.: Venuše a Adonis, z r. 1603, Štokholm, N. M.
- C. 58. Correggio Ant. Allegri: Ganyméd, Vídeň.
 Týž: Venuše, Merkur a Amor, obraz je nezvěstný. Dle rytiny v katalogu
 Orleánské sbírky v Paříži, 1727.
 Týž: Léda, Berlín, Kais. Friedr. Mus.
- C. 59. Correggio Ant. Allegri: Danae, Řím, gal. Borghese; dle rytiny v katalogu
 Orleánské sbírky v Paříži, 1727.
 Týž: Jupitér a Jó, Vídeň.
 Cranach Luk. starší: Lukrécie, z r. 1528, Štokholm, N. M.
- Č. 60. Cranach Luk. starší: Adam a Eva v ráji, z r. 1530, Vídeň.
 Týž: Portrét tří dívek, Vídeň.
- Č. 61. Cranach Luk. starší: Venuše a Amor, Štokholm, kdys ve sb. M. Björnsterna.
 Týž: Judita s hlavou Holoferna, Vídeň.
 Týž: Venuše a Amor, Štokholm, N. M.
- Č. 62. Dürer Alb.: Madona s Ježulátkem, Vídeň.
 Týž: Madona s Ježulátkem, z r. 1512, Vídeň.
 Týž: Umučení 10.000 mučedníků, z r. 1508, Vídeň.
 Týž: Sv. Trojice, z r. 1511, Vídeň.
- Č. 63. Dürer Alb.: Růžencová slavnost, z r. 1506, Praha, Stát. galerie.
 Týž: Portrét J. Klebergera, z r. 1526, Vídeň.
 Fiaci Orl.: Portrét Tiziánův, Štokholm, N. M.
- Č. 64. Floris Frans: Hostina mořských bohů, z r. 1561, Štokholm, N. M.
 Francken F.: Neptun a Amfitrité, mus. v Göteborgu.
- Č. 65. Francken Fr., asi práce dílny: Únos Heleny, Štokholm, N. M.
 Heller Ruprecht: Bitva mezi Němci a Francouzi, z r. 1529, Štokholm, N. M.
- Č. 66. Heinz Jos.: Spící Venuše, Vídeň.
 Týž: Portrét Rudolfa II., z r. 1594, Vídeň.
 Týž: Hlava Krista(?), Vídeň.
- Č. 67. Heinz Jos.: Dcera Herodiady, volná kopie dle Cranachovy Judithy, Vídeň.
 Týž: Diana a Akteón, Vídeň.
 Týž: Venuše a Adonis, Vídeň.
- Č. 68. Heinz Jos.: Venuše a Adonis, z r. 1609, Vídeň.
 Týž: Ukřižování, Vídeň.
 Týž: Ukřižování, Vídeň.
- Č. 69. Hemessen Jan van: Madona s dítětem, z r. 1544, Štokholm, N. M.
 Týž: Izák žehná Jakubovi z r. 1551, Oesterby.
 Hoefnágel J. a Bocskay J.: Krasopisné vzory, psané r. 1571 J. Bocskayem,
 vyzdobené J. Hoefnáglem, Vídeň.
- Č. 70. Hoefnágel J. a Bocskay J.: Krasopisné vzory, Vídeň.
- Č. 71. Hoefnágel J. a Bocskay J.: Krasopisné vzory, Vídeň.
- Č. 72. Massys Jan: Flora, z r. 1561, Štokholm, N. M.
 Týž: Kuplířka, z r. 1566, Štokholm, N. M.
- Č. 73. Massys Quentin; dílna: U pěňzoměnce, z r. 1514, Štokholm, N. M.
 Momper Jan de: Krajina, Štokholm, N. M.
- Č. 74. Parmégianino: Amor jako řezbář luku, Vídeň.
 Týž: Autoportrét, Vídeň.
- Penz Jiří: Portrét Ferdinanda I., z r. 1531, Štokholm, N. M.
- Týž: Kimon a Péro (též Charitas Romana), Štokholm, universita.
- Č. 75. Pourbus F. mlad., dílna: Portrét arcivév. Albrechta, Štokholm, N. M.
 Týž: Portrét arcivévodkyně Isabelli, Štokholm, N. M.
 Romano Giulio: Únos Sabínek, Londýn, Nat. Gallery. Podle rytiny v kata-
 logu Orleánské sbírky, Paříž 1727.

Týž: Scény antických dějin (Scipio, Obležení Kartaga), nezvěstné. Dle rytiny v katalogu Orleánské sbírky, Paříž 1727.

- Č. 76. Romanino Giul.(?): Portrét muže (Césare Borgia?), Štokholm, N. M.
Rottenhammer J.(?): Kopie Dürerova autoportrétu, Štokholm, N. M.
Týž: Danaé, Štokholm, N. M.

- Č. 77. Salviati G.: Únos Heleny. Dle rytiny v katalogu Orleánské sbírky v Paříži, 1727. Nezvěstný.

Týž: Danaé, Štokholm N. M.

- Č. 78. Sarto Andr. del?: Léda. Podle rytiny v katalogu Orleánské sbírky v Paříži, 1727. Nezvěstný.
Savery Rolant: Hornatá krajina, z r. 1608, Vídeň.
Týž: Krajina, z r. 1609, Vídeň.

- Č. 79. Savery Rolant: Krajina, z r. 1610, Vídeň.
Týž: Orfeus se zvířaty, Vídeň.

- Č. 80. Scorel Jan van: Sv. Máří Magdaléna, Štokholm N. M.
Spranger Bartol.: Apollo a Musy, z r. 1590, Vídeň.
Týž: Allegorie na Rudolfa II., z r. 1592, Vídeň.

- Č. 81. Spranger Bart.: Sine Cerere et Baccho friget Venus, Štokholm N. M.
Týž: Venuše a Adonis, Vídeň.
Týž: Herkules a Deianeira, Vídeň.

- Č. 82. Spranger Bart.: Bacchus, Venuše a Céres, Vídeň.
Týž: Adam a Ěva, Vídeň.
Týž: Vulkán a Mája, Vídeň.
Týž: Herkules a Omphalé, Vídeň.

- Č. 83. Spranger Bartol.: Moudrost vítězí nad nevědomostí, Vídeň.
Týž: Glaukus a Skylla, Vídeň.
Týž: Salmakis a Hermafrodit, Vídeň.

- Č. 84. Spranger Bart.: Venuše a Merkur, Vídeň.
Týž: Venuše, Mars a Amor, Vídeň.
Týž: Merkur varuje Venuši a Marta, Vídeň.

- Č. 85. Tizián: Danaé, Vídeň.
Týž: Orientálka s mouřením, Richmond, sb. Sir Cooka.
Týž: Dívka s mísou, Berlín, Kais. Friedr. Mus.

- Č. 86. Tizián: Venuše a Adonis, Somerley, Hampshire, sb. lorda Normantona.
Týž: Portrét císaře Karla V. Londýn Nat. Gal. Dle rytiny katalogu sbírky Orleánské, Paříž 1727.

- Týž: Merkur, Venuše a Amor, Londýn, Staffordhouse, dle rytiny katalogu sbírky Orleánské, Paříž 1727.
Č. 87. Tizián: Loutnísta, Cambridge, Fitzwilliam Mus. Dle rytiny v katalogu Orleánské sbírky v Paříži, 1727.
Týž: Venuše před zrcadlem. Nezvěstný. Dle rytiny v katalogu Orleánské sbírky v Paříži, 1727.

Týž: Sv. Máří Magdaléna. Snad Londýn, sbírka Earl of Brownlow, jiný podob. exemplář v Leningradě, Eremitáž, a Neapol, Mus. Nazionale.
Dle rytiny v katalogu Orleánské sbírky v Paříži, 1727.

- Č. 88. Veen Octavio van: Pokušení mládeže (zápas mezi Venuší a Minervou), Štokholm N. M.

Veronese Paolo: Allegorie boje mezi cností a neřestí, New York, sb. H. C. Fricka.
Týž: Venuše a Adonis, Londýn, Bridgewater Collection. Dle rytiny v katalogu Orleánské sbírky v Paříži, 1727.

- Č. 89. Veronese Paolo: Hermes, Aglauros a Harsé, Cambridge, Fitzwilliam Mus.
Dle rytiny v katalogu Orleánské sbírky, Paříž 1727.

Týž: Venuše odzbrojuje Marta. Nezvěstný. Dle rytiny v katalogu Orleánské sbírky v Paříži, 1727.

Týž: Venuše a Mars, New York, Metropol. Mus. Dle rytiny v katalogu Orleánské sbírky, Paříž 1727.

- Č. 90. Vos, Martin de: Hagar a Ismael, Hedensberg, sb. hraběte G. M. Hamiltona. Weyden, G. van der(?): Madona s Ježulátkem a sv. Annou, Vídeň.
Wighe Joost van: Apelles a Kampaspé, Vídeň.

PLASTIKY SBÍREK RUDOLFA II.

- Č. 91. Anonym. ital. mistr poč. 16. stol.: Dětská hlavička, Štokholm N. M.
Florenc. mistr 2. pol. 16. stol.: Dafnis a Satyr, Vídeň.
Padov. mistr 16. stol.: Satyr, Štokholm N. M.

- Ital. mistr 16. stol.: Hlava Jupitera, Štokholm N. M.

- Č. 92. Padov. mistr 16. stol.: Herkules; Jinoch se džbánem, Štokholm N. M.
Týž: Atlét; Diana, Štokholm N. M.

- Středoital. mistr 16. stol.: Hřebec, Štokholm N. M.

- Č. 93. Ital. mistr z konce 16. stol.: Bacchus, Štokholm N. M.
Ital. mistr 16. stol.: Zápas lva a býka, Štokholm N. M.
Německý mistr kol 1600: Diana, Štokholm N. M.

- Č. 94. Abondio Ant.: Dva voskové reliéfy (císař Matyáš; allegorie vítězství nad Turky), Vídeň.
Gerhard H.: Venuše a Mars, Vídeň.

Gerhard H.: Herkules, Deianeira a kentauer, Vídeň.

Skříň III.:

- Č. 95. Giov. da Bologna: Astronomie, Vídeň.

- Č. 96. Týž: Herkules a Anteus, Vídeň.

- Č. 97. Týž: Herkules po lovu arymanth. kance, Vídeň.

- Č. 98. Týž: Merkur, Vídeň.

- Č. 99. Týž: Únos Sabinek, Vídeň.

- Č. 100. Týž: Gladiátor, Štokholm N. M.

Skříň IV.:

- Č. 101 až 104. Jamnitzer Václav: Allegorické sochy ročních počasí stříbrného nástavního vodotrysku, zhotoveného v l. 1571 až 1578 pro hrad Pražský. Vídeň.
- Č. 105. Vries Adr. de: Busta Rudolfa II., z r. 1603, Vídeň.
- Č. 106. Týž: Busta Rudolfa II., z r. 1607, Vídeň.
- Č. 107. Týž: Psyché, Štokholm N. M.
- Č. 108. Týž, práce dílny: Jezdecká socha Rudolfa II.; Štokholm N. M.

KAMEJE ZE SBÍREK RUDOLFA II.

Skříň V.:

- Č. 109. Dioskuridés(?): Gemma Augustea, na vítězství Tiberiova v Panonii r. 12. po Kr., Vídeň.
- Č. 110. nahoře: Řím. kamej kol r. 50 po Kr., s portréty Flaviových (Claudius, Agripina, Tibérius, Livia), dole: Řím. kamej z 1. stol. po Kr.: Augustus na lodi, tažené čtyřmi tritonami; obojí Vídeň.
- Č. 111. nahoře: Řím. kamej z 1. polov. 1. stol. po Kr.; portrét císaře Tibéria, Vídeň.
- Č. 112. nahoře: Milán, kamej z l. 1560 až 1580, montováno v Praze kol r. 1600, dole: Milán, kamej z 2. pol. 16. stol.: Léda. Obojí Vídeň.
- Č. 113. střed: Kamej 16. stol.: Noemova archa, Vídeň.
- Č. 114. nahoře ve středu: Kamej 16. stol.: Triumf Ariadniny; nahoře vlevo: Kamej z konce 16. stol.: Cérès; obojí Vídeň.
- Č. 115. Kameje, připisované Octaviovi Miseroniemu: nahoře vlevo: Minerva, vpravo Alexander Vel., dole vlevo: Omphalé, vpravo: Herkules. Ve středu ital. mistr 16. stol.: Herkules, montováno v Praze kol r. 1600. Vesměs Vídeň.

ASTRONOMICKÉ PŘÍSTROJE, HODINY A AUTOMATY.

Skříň VI.:

- Č. 116. Hodiny kol r. 1600,
- Č. 117. Augšbur. hodiny z konce 16. stol.,
- Č. 118. Attenstätter Dav.: Hodiny z r. 1610,
- Č. 119. Burgi Jošt: Stojací hodiny s globem a třemi ciferníky,
- Č. 120. Týž(?): Stojací hodiny,
- Č. 121. Habermel Erasmus: Diagram na přepočítávání času z r. 1593,
- Č. 122. Týž: Sluneční hodiny,
- Č. 123. Týž: Sluneční hodiny, vesměs Vídeň.

Skříň VII.:

- Č. 124. Dvoje kapesní hodiny, nahoře od mistra W. T. (Vil. Thürhammer?), dole od mistra J. V. K. Zpoč. 17. stol.,
- Č. 125. Roll Jiří, Augšburg: Nebeský globus z r. 1584,
- Č. 126. Schneeberger Mich.: Praž. hodiny z r. 1606,
- Č. 127. Fronmüller Jan: Automat: Neptun na želvě,
- Č. 128. Neoznač. automat v podobě lodi, konec 16. stol.,
- Č. 129. Neoznačený automat augšburgský: Triumf Bacchův,
- Č. 130. Neoznačený automat kol r. 1600: Žnec,
- Č. 131. Neoznačený augšbur. automat z poč. 17. stol.: Diana a Kentauer, vesměs Vídeň.

UMĚLECKO-PRŮMYSLOVÉ PŘEDMĚTY ZE SBÍREK RUDOLFA II.

Skříň VIII.:

- Č. 132. Římská práce 1. až 2. stol. po Kr.: Stříbrná miska (3 pohledy),
- Č. 133. Kus stříbrovce s modelem dolu, t. zv. handstein, z 2. pol. 16. stol.,
- Č. 134. Kokosová číše se třemi starozák. výjevy, z 2. pol. 16. stol.,
- Č. 135. Číše z kosti nosorožce, zdobená kančími kly a stříbr. montáží, konec 16. stol.,
- Č. 136. Podnos ze zeleného kamene, zdobený granáty, zlatá, smaltem zdobená montáž. Konec 16. stol.,
- Č. 137. Mísa amethystová, zdobená granáty; zlatá smaltovaná montáž; konec 16. stol.,
- Č. 138. Mísa z heliotropu; zlatá, smaltovaná montáž, asi praž. práce, kol r. 1600,
- Č. 139. Džbánek onyxový; zlatá, smaltem zdobená montáž; kol r. 1600, stříbra,
- Č. 141. Mísa sardonyxová, zdobená kamejí; stříbrná, pozlacená a smaltovaná montáž; česká práce z poč. 17. stol. (dílna Miseroniho?), vesměs Vídeň.

Skříň IX.:

- Č. 142. Nádoba z bezoáru; montáž zlatá, zdobená smalem,
- Č. 143. Konev z hnědošedého achatu; zlatá, smalem zdobená montáž, práce českého mistra z poč. 17. stol.,
- Č. 144. Číše z rohu narvala, zlatá montáž, zdobená smalem, rubíny, démanty a dvěma kamejemi. Franc. práce 2. pol. 16. stol.,
- Č. 145. Lžice a vidlička z horského křišťálu, zlatá, smalem zdobená montáž. Indická práce z poč. 17. stol.,
- Č. 146. Mísa z lapis lazuli, montáž z pozlac. stříbra, ozdobená smalem, kamejemi, rubíny a démanty. Ital. práce 2. polov. 16. stol.,
- Č. 147. Mísa z horského křišťálu, montáž z pozlac. stříbra, zdobená smalem a granáty. Ital. práce konce 16. stol.,

- Č. 148. Zvonek Rudolfa II., z pozlac. bronzu; dle tradice, zaznamenané už r. 1677, používán k magickým účelům. Němec. práce konce 16. stol.
- Č. 149. Rolničky zlaté, zdobené černým smaltem, obrazem ruského orla, lva a s ruským nápisem, vztahujícím se k cárů Borisu Fedoroviči, k němuž Rudolf II. vyslal r. 1602 poselství. Ruská práce kol r. 1600, vesměs Vídeň.

Skříň X.:

- Č. 150. Mísa kamenná, zlatá montáž, zdobená smaltem, kamejemi, rubíny a perlami. Ital. práce z konce 16. stol.,
- Č. 151. Kabinet, jakých Rudolf II. používal k ukládání drobných předmětů; němec. práce kol r. 1600,
- Č. 152. Attenstätter D.: Detail pušky Rudolfa II.,
- Č. 153. Týž: Prachovnice Rudolfa II., stříbrná, zdobená smaltem,
- Č. 154. Schmidt Mik., norimber. zlatník, vyskytující se v Praze r. 1605: Konvice z pozlac. stříbra, zdobená perlami a granáty. Konec 16. stol.,
- Č. 155. Jamnitzer Kryšt.: Konev z pozlac. stříbra, zdobená smaltem,
- Č. 156. Týž: Mísa stříbrná, na dně reliéf „Triumf Amora“,
- Č. 157. Lencker Kryšt.: Mísa z pozlac. stříbra, na dně reliéf s mytholog. výjevy,
- Č. 158. Schweinberger A.: Konev z kokosového ořechu, po stranách výjevy ze života Neptunova, stříbrná, částečně pozlacena montáž,
- Č. 159. Vianen, Pavel de, a Costrucci: Džbán z jaspachátu, připisovaný Costruccimu, zlatá montáž od Vianena, vesměs Vídeň.

Rám:

- Č. 160. Kamenná mosaika z doby kol r. 1600: Pohled na hrad Pražský dle prospektu Sadelerova. Maj. p. J. Bělohříbek, Vinoř.

PRAŽSKÁ MĚSTSKÁ POJIŠŤOVNA

pod záštitou hlav. města

**Prahy v Praze I., Staro-
městské náměstí čís. 8.**

**telefony: 604-41, 612-22
a 634-17, poskytne Vám**

**NEJVÝHODNĚJŠÍ PODMÍNKY
A NEJNIŽŠÍ SAZBY PRO
VŠECHNY DRUHY POJIŠTĚNÍ.**